

نشست های پی در پی و موانع کلان در برابر صلح

۲۵ سال بعد از نسل کشی مسلمانان در بوسنیا

د ستراتژیکو او سیمه ییزو خپر نو مرکز - کابل

تحلیل CSRS | شماره: ۳۵۲

۳۰ سرطان ۱۳۹۹ هـ ش / 20 July 2020

www.csrskabul.com - www.csrskabul.af

وبسایت:

csrskabul@gmail.com - info@csrskabul.com

ایمیل:

لطفا نظریات و پیشنهادات خود را جهت بهبود مطالب این نشریه با ما شریک سازید.

لومړی تحلیل

دویم تحلیل

نشست های پی در پی و موانع کلان در برابر صلح

محمد اشرف غنی، رئیس جمهور افغانستان در سلسله کنفرانس هایی با نماینده گان چندین کشور به تاریخ ۱۹ ماه سرطان سال جاری در پی ایجاد اجماع بین المللی مذاکرات صلح با طالبان است. نماینده گان حدود ۲۰ کشور در این کنفرانس ویدیویی شرکت داشتند، مقام های حکومت افغانستان گفته اند که در این کنفرانس ها نماینده گان چندین کشور از جمله ایالات متحده امریکا، روسیه و همچنین سازمان بین المللی مانند ملل متحد اشتراک کرده و دیگر کشور های اشتراک کننده شامل پاکستان، هندوستان، ایران، چین، مصر و قطر بوده اند. اشتراک کنندگان از افغانستان متحد، دارای حاکمیت ملی، تمامیت ارضی، صلح پایدار و از تلاش های دولت افغانستان برای برگزاری کنفرانس ژنو حمایت کرده و اعلام آمادگی برای کمک به بازسازی افغانستان بعد از به نتیجه رسیدن روند مذاکرات صلح نمودند. همچنین از دولت افغانستان خواستند تا در زمینه حکومتداری خوب به تعهدات بین المللی خویش عمل نماید^۱.

یک روز پس از آن به تاریخ ۲۰ ماه سرطان، نشست سه جانبه افغانستان، چین و پاکستان برگزار گردید. به گفته سخن گوی وزارت خارجه این نشست در سطح معینان وزارت خارجه سه کشور برگزار شد، در این نشست

¹ <https://www.mfa.gov.af/fa/news/1908-international-consultative-meeting-on-strengthening-consensus-for-peace-in-afghanistan.html>

نماینده گان کشور های چین و پاکستان از اقدامات حکومت افغانستان برای رهایی زندانیان طالبان استقبال کرده اند و از طالبان خواسته اند تا خشونت ها را رها کنند و در مسیر مذاکرات بین الافغانی گام های عملی بردارند. این نشست ها در حالی راه اندازی می شود که آغاز مذاکرات بین الافغانی با بن بست روبه رو شده است، و علت آن نیز رها نشدن شماری از زندانیان طالبان از جانب حکومت عنوان شده است. آنچه مسلم است اینکه طالبان تا اکنون در راستای آغاز مذاکرات بین الافغانی انعطاف کم تری نشان داده اند.^۲

در کنار آن خلیل زاد نماینده ویژه امریکا برای صلح افغانستان با ملا برادر معاون سیاسی طالبان به قول این گروه مبنی بر آغاز گفتگو های بین الافغانی به تاریخ ۱۴ سرطان گفتگو کرده است. خلیل زاد می گوید که هر گونه تاخیر در مذاکرات، به مخربین روند صلح فرصت می دهد تا آنها تخریب نمایند. در خبرنامه طالبان آمده است که ملا برادر با آدم بولر درباره رفاه اقتصادی، بازسازی، پیشرفت افغانستان و طرح های اقتصادی نهاد توسعه و سرمایه گذاری بین المللی ایالات متحده امریکا برای کشور های منطقه صحبت کرده است. کاهش خشونت ها، رهایی زندانیان دوطرف، آغاز گفتگو های بین الافغانی و حمایت منطقه یی از روند صلح افغانستان از موضوعات مورد بحث خلیزاد با مقام های افغانستان بوده است. تا اکنون حکومت افغانستان از پنج هزار زندانی طالب تاکنون نزدیک به چهار هزار را از زندان ها رها کرده است و قرار است در این هفته نیز شماری از زندانیان طالبان رها گردانند. در حالی که تاکنون زمان آغاز گفتگو ها بین الافغانی اعلام نشده است اما برخی منابع می گویند که این گفتگو ها در ماه روان میلادی آغاز خواهد شد.^۳

نشست های ویدیویی اخیر رئیس دولت افغانستان با همتایان منطقه ای اش، ظاهراً ریشه در تلاش های حکومت برای اقناع کشور های منطقه برای آوردن صلح دارد، همچنان این نشست ها برای جلب هم سوئی کشور ها و سازمان های دخیل در امور افغانستان در مسیر صلح و گزارش دهی از کارهایی است که حکومت

^۲ <https://8am.af/multilateral-meetings-efforts-to-facilitate-the-peace-process/>

^۳ <https://m.dw.com/fa-af/%D8%AE%D9%84%DB%8C%D9%84%D8%B2%A7%D8%AF-%D9>

افغانستان در مسیر صلح کرده است. اما بیشتر تحلیل گران امور صلح؛ تا حال نسبت به صداقت حکومت در روند صلح؛ ابراز شک و تردید می نمایند.

موانع و چالش ها

تردیدی نیست که برای خاتمه جنگ و رسیدن به صلح مهمترین اقدام ها باید بر رفع عوامل روشن نگهدارنده شعله های جنگ متمرکز شود با این فرض است که می توان گفت نشست های دو جانبه یا چند جانبه نمی تواند نتیجه بخش باشد مگر آن که ریشه اصلی موانع صلح دقیق شناسایی و رفع شود. امروز دلایل مختلف سر راه پیشرفت پروسه صلح قرار دارد حقیقت این است که سیاستمداران افغانستان و جریان های دخیل در قضایای کشور، نگاه های متفاوت، مختلف و حتی متضاد به روند صلح داشته و در حال حاضر نیز اجماع سیاسی برای چگونگی گفتگوها، میزان سهم دادن و مشارکت مخالفان مسلح در روند سیاسی، نحوه برخورد با عملکردهای مخالفان مسلح متهم و... وجود ندارد.

از جمله موانع کلان پروسه صلح، دخالت کشورهای خارجی در این پروسه میباشد. رویدادهای جاری افغانستان تایید می کند که روند صلح و برقراری امنیت در افغانستان، در گرو کشورهای است که منافع کلانی در افغانستان دارند و به دوام نا امنی به عنوان بهانه^۴ حضور و دخالت در منطقه، نیاز دارند. این کشورها عموماً به صلح در افغانستان از دیدگاه منافع خود شان نگاه میکنند، نه از دیدگاه افغانها.

همچنان افغانستان از لحاظ فقر در رده^۵ پنجم کشورهای جهان قرار دارد، و این اوضاع بد اقتصادی کشور را بیان میدارد. از نگاه تامین مالی نیروهای نظامی نظامیان افغان بشدت به آمریکا وابسته است، وابسته بودن به یک کشور از لحاظ اقتصاد به معنی وابسته بودن از لحاظ سیاسی نیز میباشد پس کشور آنطور که لازم است نمی تواند روابط سیاسی خود را آزادانه تنظیم نماید^۴.

⁴ <https://www.google.com/amp/s/www.irns.ir/amp/828532/>

قضیه دیگر، اختلاف بالای رهایی زندانیان دوطرف است. طالبان خواستار آزادی فرماندهان مخالف و افرادی از بند می باشند که نزد حکومت افغانستان متهم به جنگ، ترور، دهشت و هراس افگنی هستند و یاهم قضایای حقوق العبدی دارند. به همین خاطر روند رهایی تمام 5 هزار زندانی طالب با سکتگی مواجه شده و این سکتگی به نوبه خود مانع مهم در برابر آغاز مذاکرات صلح بین الافغانی گردیده است.

موانع دیگر صلح، را می توان در سیاست خارجی نامتوازن دولت افغانستان جتسجو کرد، زیرا منافع ایران و روسیه با امریکا، از هند با پاکستان و برخی دیگر از کشور های منطقه در افغانستان در تضاد قرار دارند، دولت افغانستان نیاز دارد تا در رابطه به صلح موقف قاطع اتخاذ نموده، همسایه های افغانستان را قانع سازد که صلح درین کشور، همان طوریکه برای افغان ها ارزش حیاتی دارد به نفع کشور های منطقه، نیز خواهد بود.

کریم پوپل از آگاهان مسایل سیاسی که در اروپا زندگی می کند در یک یادداشت نوشته است: در حوت سال ۱۳۹۵ وزارت داخله افغانستان فهرست گروههای تروریستی در کشور را به سازمان پولیس اتنرپول تسلیم کرد که علاوه بر طالبان، در افغانستان فعال بوده علاوه بر این که علیه دولت افغانستان می جنگند اکثر شان مجرمان بین المللی بوده در قتل هزاران نفر دست دارند. نزدیک به ۱۶۸ گروه بزرگ و کوچک مسلح در افغانستان به فعالیتهای مسلحانه مشغول اند.^۵

از این گفته ها معلوم می گردد دولت افغانستان تنها با گروه طالبان درگیر نیست، بل با گروه های مخالف دیگر نیز درگیر است که فعالیت های خود را زیر اسم گروه طالبان انجام میدهند. صلح با طالبان سبب افشا فعالیت های گروه های تروریستی دیگر میگردد که در واقع آنها نیز به عنوان این که بتوانند فعالیت های خود به اسم گروه طالبان خاتمه دهند برنامه های برای سبوتاژ نمودن پروسه صلح انجام میدهند.

⁵ <https://www.afghanpaper.com/nbody.php?id=158350>

عوامل دیگری از جمله بی تفاوتی کشورهای اسلامی در حل بحران افغانستان و حتی حمایت برخی از آنها از گروه های مخالف مسلح، ضعف حاکمیت دولتی در افغانستان، بی ثباتی سیاسی و تنش میان رهبران، بی اعتمادی مردم به دولت، حضور کشورهای متعدد خارجی و... میباشد.

در این میان تشدید حملات مخالفین مسلح در مناطق مختلف کشور، امیدها نسبت به صلح را کمتر می سازد. گرچه طالبان رسماً مسوولیت این حملات را از خود منتفی کرده اند اما، در شرایطی که طالبان عملاً آتش بس اعلام نکرده اند دشوار است که چنین حملاتی را با افراد وابسته به این گروه مرتبط ندانست. اعلام آتش بس از سوی طالبان نشان دهنده حسن نیت و تعهد واقعی آن ها به مذاکرات صلح است و از سوی دیگر می تواند باعث جلوگیری از اتهام هایی شود که این روزها پس از وقوع هر حمله ای، در اذهان عامه مردم نسبت به طالبان به وجود می آید. به آن ها زده می شود. البته حکومت افغانستان نیز در مناطق مختلف کشور دست به عملیات تهاجمی علیه طالبان می زند که در بغرنج سازی پروسه صلح بی تأثیر نمی باشد.

افغانستان در ۴۰ سال گذشته همواره گرفتار جنگ بوده است اما تلاشها بخاطر صلح بسیار کم رنگ می باشد. حالا که شرایط برای تحقق صلح مهیاء شده است، افغانها باید ازین فرصت استفاده اعظمی نموده صلح را در کشور قائم سازند. مردم افغانستان که قربانی اصلی تداوم این جنگ ها و نا امنی ها بوده و می باشند، همواره به وعده های صلح، به نظر مثبت دیده و از آن حمایت نموده اند. این بار داعیه صلح وارد مرحله جدیدی شده است که افغانها می توانند از راه تفاهم بین الأفغانی و کار بیشتر در جهت رفع موانع جنگ، به زودی شاهد تحقق صلح عادلانه و پایدار در کشور خود باشند.

۲۵ سال بعد از نسل کشی مسلمانان در بوسنیا

موقف جامعه ی جهانی هنوز هم زیر سوال است

قتل عام مسلمانان در شهر سربرنیتسا و تمامی خاک بوسنیا، از وحشتناک ترین جرایم علیه بشریت در نوع خود، بعد از جنگ جهانی دوم، به شمار می رود. در ماه جولای سال ۱۹۹۲ در جریان پنج روز ۸۰۰۰ تن مرد مسلمان توسط اردوی بوسنیا - صربستان به شکل دسته جمعی به قتل رسیدند. به هزار ها زن مسلمان مورد تجاوز عساکر اردوی بوسنیا - صربستان قرار گرفتند. هدف این قتل عام از بین بردن نژاد مسلمانان در آن شهر بود. قابل یاد آوری است که اردوی بوسنیا - صربستان به شکل ماهرانه ای بین سال های ۱۹۸۰ الی ۱۹۹۰ توسط رهبر نیشنلست سربی؛ سلابودان میلانویچ 6 کاملاً متشکل از افراد یک قوم گردیده و صربها اردو را در کنترل داشتند. 7

⁶ - Slobodan Milosevic

⁷ - Bosnia and Herzegovina, 1992–1995; <https://www.ushmm.org/genocide-prevention/countries/bosnia-herzegovina/case-study/background/1992-1995>

و اما داستان قتل عام مسلمانان در بوسنیا، از شهر سربرنیتسا آغاز نمی گردد. بعد از سقوط چکوسلواکیا جنگ های خونینی، نخست در سلوانیا و کرواشیا، و بلاخره در بوسنیا به وقوع پیوست. هر چند تمامی جناح های جنگ تلفاتی سنگینی متحمل شدند ولی مسلمانان قیمت عظیمی پرداختند. هنوز یک ماه از اعلان استقلال بوسنیا نگذشته بود که شبه نظامیان مستقر در سربیا بلای شهر بیالینا حمله کردند و تا ۷۸ تن از ساکنین غیر سربی آن را به قتل رساندند. این حمله سر آغاز جنگ ۴ ساله ای بود که در جریان آن ده ها هزار تن به قتل رسیدند، شکنجه شدند و مورد تجاوز قرار گرفتند. تمامی شهرهای واقع در سرحدات صربستان پی هم مورد حمله قرار گرفته و ساکنین غیر صربان شهرها به قتل رسیدند. بین ماه های می و اگست سال ۱۹۹۲ در شهر پرپیدور ۳۱۰۰ تن ساکنان غیر سربی به قتل رسیدند که اکثریت ایشان مسلمان بودند. وقتی قتل عام ساکنین شهرهای سرحدی صربستان به شدت ادامه پیدا کرد، هویدا بود که عاملان کشتارها می خواستند صربستان را از وجود مسلمانان کاملاً خالی نمایند. طوریکه؛ بین ماه های آپریل و اگست سال ۱۹۹۲ در شهر ویسگراد ۳۰۰۰ تن مسلمان بوسنیایی به قتل رسیدند که از جمله آنها ۷۰ تن شان به شکل زنده در یک خانه به آتش کشیده شدند. در همین آوان کمپی برای جمع آوری مسلمانان ساختند که در آن بر دختران نوجوان و خورد سن به شکل دوامدار تجاوز صورت می گرفت، و این تجاوز برای بعضی ها تا ۸ ماه مکمل طول کشید. در اواخر سال ۱۹۹۲ در شهرهای زوارنیک، ولاسنیکا، و توزلا ۳۰۰۰ تن مسلمان دیگر به قتل رسانیده شدند. در شهر فاجه ۲۰۷۴ تن دیگر با کمال بیرحمی به قتل رسانیده شدند و به این ترتیب دایره جرایم ضد بشری علیه مسلمانان به شهر سربرنیتسا نزدیک می گردید. 8

⁸ - Ethnic Cleansing of Bosnian Muslims – explained; Aljazeera, <https://www.youtube.com/watch?v=gMuk3t3NoTU>

وقوع یک فاجعه تاریخی

سربرنیتسا تحت حمایت قوای صلح سازمان ملل متحد قرار داشت و به عنوان ساحه امن پنداشته می شد. به همین خاطر؛ ده ها هزار تن مسلمان از ترس قتل و تجاوز به آنجا پناه برده بودند. در ماه جولای سال ۱۹۹۵ بالای این شهر حمله صورت گرفت و قوای ملل متحد بدون اینکه در دفاع از ساکنین شهر حتی یک فیر هم نمایند آن جا را ترک گفتند. اردوی بوسنیا - صربستان شهر را تصرف کردند. مردان، زنان و کودکان مسلمان را اسیر گرفتند و تا تاریخ 25 جولای حدود 8300 تن به شکل دسته جمعی، یا به واسطه فیر تفنگ، یا به علت بمباردمان و انفجار بمب، و یا هم زیر شکنجه شبه نظامیان، به قتل رسانیده شدند. بعد از قتل عام در سربرنیتسا وجدان خفته جامعه جهانی تازه بیدار شد و دیپلماسی غرب به تحرک آمد تا اینکه پیمان صلح بسته شد و جنگ پایان یافت. در جریان جنگ های 5 ساله بالکان، بیشتر از ۶۴ هزار تن مسلمان بوسنیایی جان باختند که اکثریت شان افراد ملکی بودند؛ بیشتر از ۵۰ هزار تن زن و کودک مورد تجاوز جنسی قرار گرفت، و به هزارها تن دیگر مجبور به ترک خانه و سرزمین خود شدند که دیگر برنگشتند. به این ترتیب نفوس مسلمانان ساکن در بوسنیا، به خصوص در شهرهای شرقی و شمالی آن بین ۵۰ تا ۱۰۰ درصد کاهش یافت، ترکیب دیموگرافیک به نفع صرب ها تغییر خورد و این چیزی بود که صرب های فاشیست آنرا می خواستند.⁹

رسیدگی بین المللی به جرایم نسل کشی و ضد بشری

در جریان جنگ ۵ ساله در یوگوسلایا و قتل عام ساکنین غیر صرب، به خصوص مسلمانان، توسط صرب ها، جامعه بین المللی و در رأس آن ملل متحد عمداً نخواستند هیچ اقدامی پیش گیرانه ای را در راستای

⁹ - Genocide in Bosnia; <https://hmh.org/library/research/genocide-in-bosnia-guide/>

ممانعت از ارتکاب جرایم و نسل کشی انجام دهند. دلیل این کار را بی طرفی وانمود ساخته اذعان داشتند که نمی خواهند مسئله را پیچیده سازند. آنها با وجود آگاهی کامل از پلان حمله بر شهرهای که ساحات امن نامیده می شدند و توسط ملل متحد کنترل می گردیدند، اصلاً هیچ نوع کمکی نظامی ارسال نداشتند و عساکر ملل متحد بدون هیچ مقاومتی شهر را به اردوی صرب ها تسلیم دادند. یگانه کاری که ملل متحد خود را به انجام آن متعهد دانست ارسال کمک های بشردوستانه، به شکل غذا، آب، لباس و کمپل بود تا به قولی با شکم سیر بمیرند. به این ترتیب ملل متحد، در رابطه به جنگ یوگوسلاویا سابق در نگهداری صلح و امنیت بین المللی، که از اساسی ترین وظایف این سازمان به شمار می رود، ناکام ماند و یک قتل عام تاریخی در حضور نیروهای حافظ صلح، به وقوع پیوست.¹⁰

بعد از ناکامی در ممانعت از جنگ و نسل کشی، شورای امنیت سازمان ملل متحد بخاطر رسیدگی به پرونده های جنایات جنگی یک سلسله اقداماتی به راه انداخت و قتل عام مسلمانان در سربرنیتسا توسط محکمه بین المللی عدالت جنوساید (نسل کشی) پنداشته شد ولی قتل عام هزاران تن دیگر در سایر شهرهای بوسنیا که بین سال های ۱۹۹۲ الی ۱۹۹۵ صورت گرفت تا هنوز هم از طرف مراجع عدلی بین المللی وصف جنوساید به خود نگرفته و اکثریت کسانی که به شکل مستقیم و غیر مستقیم در نسل کشی مسلمانان بوسنیایی دخیل بودند تا هنوز مورد تعقیب عدلی قرار نه گرفته اند. محکمه بین المللی جزایی ICC برای یوگوسلایای سابق در ماه می سال ۱۹۹۳ از طرف شورای امنیت ملل متحد ایجاد گردید تا به جرایم جنگی که در جریان جنگ داخلی یوگوسلاویا صورت گرفته رسیدگی نموده مرتکبین را مجازات نماید. این محکمه تا سال ۲۰۱۷ فعالیت نمود و درین جریان تعداد محدودی را به علت ارتکاب جرایم

¹⁰ - Focus on Humanitarian Aid; <https://www.usmmm.org/genocide-prevention/countries/bosnia-herzegovina/case-study/response/focus-on-humanitarian-aid>

نسل کشی و جنایات جنگی محکوم به مجازات نمود. 11 ولی اقدامات این محکمه با توجه به بزرگی جنایاتی که رخ داده، از طرف وارثان قربانیان به خصوص مسلمانان کافی دانسته نه شده و آنها هنوز هم منتظر عدالت هستند. 12

بعضی از اقدامات محکمه بین المللی جرایم

از زمان آغاز کار محکمه بین المللی جرایم ICC تا به سال ۲۰۱۷، خاروالان و قضات آن توانسته اند تنها به تعداد محدودی از قضایای نسل کشی، جرایم جنگی، شکنجه و تجاوز جنسی رسیدگی نمایند. جریان این رسیدگی های محدود هم خیلی بطی بوده و در بعضی موارد تا ۲۰ سال دوام کرده است. به عنوان نمونه به مهمترین این قضایا ذیلاً می پردازیم:

1. نخستین اتهام از طرف خارنوالان محکمه در ماه نومبر سال ۱۹۹۴ علیه دراگان نیکولیچ، فرمانده کمپ اسیران در شرق بوسنیا، درج اسناد محکمه شد، و وی متهم به ارتکاب تجاوز جنسی و جرایم علیه بشریت گردید. نیکولیچ بالاخره در سال ۲۰۰۳ به تمامی اتهامات اعتراف کرد و از طرف محکمه به ۱۵ سال زندان محکوم شد. 13 ولی در سال ۲۰۱۳ قبل از اتمام دوره زندان بخشیده شد و آزاد گردید. 14

¹¹ - International Criminal Tribunal for the former Yugoslavia 1993 – 2017; <https://www.icty.org/>

¹² - Ethnic Cleansing of Bosnian Muslims – explained; Aljazeera, <https://www.youtube.com/watch?v=gMuk3t3NoTU>

¹³ - Dragan Nikolic Pleads Guilty to all Four Counts of his Indictment; <https://www.icty.org/en/press/dragan-nikolic-pleads-guilty-all-four-counts-his-indictment>

¹⁴ - Hague Convict Who Apologised for War Crimes Dies; <https://balkaninsight.com/2018/06/07/hague-convict-who-apologised-for-war-crimes-dies-06-07-2018/>

2. در ماه می ۱۹۹۶ دو تن از رهبران و فرماندهان جنگ علیه مسلمانان، هر یک رادوان کارادزیچ¹⁵ و راتکوملادیچ¹⁶ از طرف خازنوالان محکمه به نسل کشی ۱۹۹۵ مسلمانان در سربرنیتسا، متهم گردیدند.¹⁷ کاردزیچ تقریباً برای ۱۳ سال در حال فرار و مخفی بود تا اینکه در ماه جولای سال ۲۰۰۸ دستگیر گردید و به هاگ فرستاده شد. در سال ۲۰۱۶ به ۴۰ سال زندان محکوم گردید که این حکم بالاخره در سال ۲۰۱۹ در نتیجه استیناف خواهی به حبس ابد تبدیل گردید.¹⁸ در همین سال، ملادیچ نیز به حبس ابد محکوم گردید.¹⁹ تعداد دیگری از مرتکبین جنایات جنگی هم دستگیر شده و محکوم به مجازات شدند.

3. سلوبودان میلاسویچ که در هنگام نسل کشی مسلمانان رئیس جمهور صربستان بود و جنگ بالکان را رهبری میکرد، تحت حمایت وی قتل عام مسلمانان صورت می گرفت نه تنها اینکه برای سال های متمادی مورد تعقیب عدلی قرار نه گرفت بلکه بعد از معاهد دیتون و پایان جنگ در بالکان، هنوز هم به عنوان رئیس جمهور باقی ماند و تا سال ۲۰۰۰ درین سمت از هر نوع تعقیب مصئون بود. وقتی در سال ۲۰۰۰ بعد از شکست در انتخابات دستگیر و به لاهه انتقال داده شد، برای سال ها در زندان محکمه جنایات بین المللی ICC به سر می برد و رسیدگی به قضیه و مجازات وی خیلی بطی به پیش می رفت. تا اینکه در سال 2006 بدون محاکمه و مجازات، عمرش پایان یافته و در زندان درگذشت. وبه این ترتیب لکهء عار عدم مجازات بزرگترین جانی بشری بعد از

¹⁵ - Radovan Karadžić

¹⁶ - Ratko Mladić

¹⁷ - Radovan Karadzic and Ratko Mladic accused of genocide following the take-over of Srebrenica; <https://www.icty.org/sid/7221>

¹⁸ - Radovan Karadžić, Bosnian Serb physician, author, and politician; <https://www.britannica.com/biography/Radovan-Karadzic>

¹⁹ - Ratko Mladic guilty of genocide, sentenced to life in prison; <https://www.cnn.com/2017/11/22/europe/ratko-mladic-verdict/index.html>

جنگ جهانی دوم، برجین عدالت بین المللی باقی ماند. جسد میلانویچ به بلگراد انتقال داده شد، همسرش از تبعید خود خواسته در ماسکو برگشت و جسد بزرگترین مرتکب جنایات بشری در حضور اعضای خانواده اش با عزت به خاک سپرده شد.

4. از زمان آغاز فعالیت محکمه بین المللی جرایم در ارتباطه به یوگوسلاویای سابق تا سال ۲۰۱۷، که این سال پایان کار این محکمه بود، تنها ۱۶۱ تن به جرایم جنگی، شکنجه و تجاوز، و تعداد محدود آن به جرایم نسل کشی، آن هم تنها در سربرنیتسا، متهم گردیده اند. این در حالی است که مرتکبین واقعی جنایات در جنگ به صدها تن می رسید و جرایم ارتکاب یافته همه از نوع نسل کشی و اخراج مسلمانان از خاک بوسنیا اند. تمام این بی عدالتیها در حضور جامعه بین المللی صورت میگرفت، همانطوریکه نسل کشی مسلمانان در بالکان (1992-1996) م با استفاده از سکوت و تأیید خاموش امریکا و کشورهای اروپایی صورت گرفت.

وضعیت وارثین قربانیان جنگ

بعد از گذشت تقریباً ۲۵ سال از جنگ یوگوسلاویای سابق، قربانیان این جنگ و وارثین آنها تا هنوز هم نه توانسته اند از تأثیرات ناگوار آن رهایی یافته به حق خود دست یابند؛ و جامعه بین المللی، به خصوص سازمان ملل متحد، در تأمین عدالت برای قربانیان جنگ و وارثان شان ناکام بوده است.

در سال ۱۹۹۱ نفوس بوسنیا - هرزگوینا (بوسنیا) به چهار میلیون تن می رسید؛ که ازین تعداد در حدود ۴۰ درصد آن مسلمان، ۳۱ درصد صرب، ۱۷ درصد کروات و ۸ درصد هم یوگوسلاوی بودند. در نتیجه جنگ ۶۴ هزار تن مسلمان کشته شدند و در حدود نزدیک به یک و نیم میلیون تن مجبور به ترک سرزمین های آبابی خود شدند. هر چند، بعد از فروکش نمودن جنگ، برای مهاجرین اجازه داده شد که به سرزمین

های خود برگردند ولی تنها تعداد محدود تا هنوز توانسته اند دوباره به سرزمین آبایی شان برگردند. به این ترتیب هدف صرب ها که پاک کردن مسلمانان از بوسنیا بود تحقق یافته است.²⁰

یکی از مسایل دیگری که تا هنوز هم روح و روان وارثان قربانیان را آزار می دهد مسئله مفقودی اجساد مقتولین است. اردوی بوسنیا - صربستان به منظور انکار از ارتکاب جرایم و مخفی کردن آثار جنایات خود، دست به کشیدن اجساد زده و آنها را در جاهای مختلف، دور از هم، در قبر های دست جمعی مخفی کردند. در نتیجه جستجوی دوامدار هر سال صد ها تن ازین قربانیان از قبر های دست جمعی بیرون می شوند و دوباره به خاک سپرده می شوند. به این شکل زخم و درد جنایات ارتکاب یافته تا سال های سال روح و روان وارثین قربانیان و بازماندگان را اذیت خواهد کرد.²¹

در جریان جنگ بر بیشتر از ۵۰ هزار تن زن تجاوز جنسی صورت گرفته است. نتیجه این تجاوز سیستماتیک، نسل است که امروز در دهه سوم عمر خود قرار دارند و تعداد شان به بیشتر از ۴ هزار تن می رسد. آنها از وضعیت بد اجتماعی که دارند و تبعیض اجتماعی ای که علیه شان صورت می گیرد، رنج می برند. در بوسنیای امروزی، مانند بسیاری از کشور های دیگر؛ در هر نوع سند رسمی دولتی مربوط به شخص حقیقی باید اسم پدر شخص درج گردد. برای این ۴ هزار تن نه تنها اینکه نوشتن نام پدر ممکن نیست بلکه باعث شرم و رنج هم است؛ در جامعه به آنها - حرامزاده های صربی - خطاب می کنند.²²

هیچ یک از سازمان های بین المللی، نه ملل متحد، نه سازمان های حقوق بشری، و نه هم معاهده ای که در دیتون ایالت اوهایو امریکا به منظور پایان جنگ به امضاء رسید، نتوانسته اند برای قربانیان جنگ

²⁰ - Bosnia and Herzegovina, 1992-1995; <https://www.ushmm.org/genocide-prevention/countries/bosnia-herzegovina/case-study/background/1992-1995>

²¹ همان مأخذ -

²² - Bosnia's invisible children: living in dignity | DW Documentary; <https://www.youtube.com/watch?v=xIBf48PP9hI&t=164s>

عدالت تأمین نمایند. عدالت برای قربانیان جنگ و وارثین آنها چیز بیشتر از محکمه و کشیدن عاملان جنایات به زندان است. بعد از جنگ تا هنوز هم تبعیض سیستماتیک نژادی علیه مسلمانان صورت می گیرد، هیچ نوع خساره مالی و معنوی برای قربانیان و وارثین در نظر گرفته نه شده است، و حتی بعضی از کسانی که نژاد تجاوز دانسته می شوند می دانند تجاوزگر بالای مادرشان کی بود ولی هیچ چیزی از دست شان نمی آید.²³

نتیجه

نژاد های مختلف ساکن یوگوسلاویا زمانی با هم یکجا، در یک شهر و یک قریه زندگی می کردند و با هم دوست بودند. ولی با پارچه شدن یوگوسلاویا و رشد نظریات و اندیشه های نسنلستی و قومگرایانه، بعضی از این همسایگان و دوستان نزدیک علیه بعضی دیگر تفنگ برداشتند و در ظرف چند سال محدود هزاران تن به قتل رسیدند. محرک اصلی فاجعه این بود که یک نژاد مشخص (مسلمانان)، از سرحدات یک کشور پاک گردند تا حکومت نسنلستی ملی گرا بر محور تنها یک نژاد، صربها، در آن حکمرانی نماید؛ در کنار آن، بی توجهی و غفلت جامعه بین المللی باعث شد این جنایات در فضای کاملاً آرام و بدور از خوف مجازات صورت گیرد و حضور ۴۰ در صدی مسلمانان به پایین ترین حد آن برسد.

بعد از گذشت ۲۵ سال از نسل کشی مسلمانان در بوسنیا، در کنار و گوشه جهان هنوز هم تلاش های برای از بین بردن یک نسل و یک نژاد خاص در جریان است. کشتار مسلمانان در کشمیر هندی و کوشش در جهت محوه کردن صبغه اسلامی کشمیر، نسل کشی، شگنجه و تبعید مسلمانان ایغور از چین، نسل کشی مسلمانان در برما، و بلاخره از بین بردن شهرها و قریه جات مسلمانان فلسطین توسط اسرائیل،

همان مأخذ²³

متأسفانه جنایاتی اند که همین امروز زیر چشم جامعه بین المللی، سازمان های حقوق بشری، و ملل متحد صورت می گیرد. این سکوت می تواند برای ارتکاب این جرایم در ابعاد وسیعتر آن در آینده زمینه مساعد نموده و باعث جنگ های وسیعی گردد که صلح و امنیت بین المللی را تهدید نماید.

با در نظر داشت گذشته تلخ جنگ های نژادی و نسل کشی در بوسنیا، و برای پیش گیری از تکرار چنین جرایم؛ جامعه بین الملل باید در مهار کردن تبعیض سیستماتیک علیه نژاد خاص، به خصوص مسلمانان، در جهان اقدامات لازم و پیش گیرانه انجام دهد. برای دفع جنگ های نژادی و جلوگیری از نسل کشی در جهان، ملل متحد، سازمان های اسلامی، و کشور های جهان، به خصوص کشور های اسلامی، باید فشار های لازم را علیه کشور های اعمال نمایند که دست به ساسیت تبعیضی و پاک کاری نسلی و نژادی علیه مسلمانان در خاک خود می زنند و باعث می گردند میلیون ها نفر از حق حیات خود، که از جمله اساسی ترین حقوق بشری است، محروم گردند.

د ستراتژیکو او سیمه ییزو خپرنو مرکز یو غیر انتفاعی، غیر حکومتي او خپلواک ارگان دی، چې په ۱۳۸۸ هـ ش کال کې تأسیس شوی دی. مرکز د خپلو بې پرې او کره خپرنو او رغنده خبرو له لارې په افغانستان او سیمه کې د پالیسیو ارزولو او د هغو د پراختیا لپاره فعالیت کوي. د مرکز یوه موخه دا هم ده چې د نویو خپرنو او پالیسیو تر مینځ داسې ارتباط قایم شي چې په پایله کې د هېواد په کچه ټولې پالیسی په مطالعې ولاړو اکاډیمیکو اصولو برابرې شي.

اطلاعيه

به آگاهی تمام جهات معنی رسانیده می شود که مرکز مطالعات استراتیژیک و منطقوی (CSRS) فقط دارای دو ایمیل رسمی به تفصیل ذیل می باشد:

csrskabul@gmail.com - info@csrskabul.com

مطالب و پیام هاییکه احياناً از آدرس (CSRS) با ایمیل های مشابه صادر می گردد؛ جعلی بوده و قابل اعتماد نمی باشد.

با احترام